

TELEGRAFUL ROMÂN

Apare Marțea, Joi și Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru Sibiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fl.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru strălătațe pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la

Administrațiunea tipografiei arhidiecezane Sibiu, strada Măcelarilor 45

Correspondențele sunt a se adresa la

Redacțiunea „Telegrafului Român”, strada Măcelarilor Nr. 34.
Epistolele nefrancate se refuză. Articollii nepublicați nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:

Pentru odată 14 fl., — de două ori 24 fl., — de trei ori 30 fl. rëndul cu litere garmond

Două propuneri.

Sibiu, 7 Iunie n.

Două dorințe, juste și legitime, are poporul român din statul ungar, pe cari ar fi fericit să și le pōtă vedē cāt mai curēnd împlinite și date trecutului. Dorința de a i-se reda dreptul de intrunire, drept care îi compete și poporului român din patria acēsta, ca element susținător de stat, și mai ales ca element de ordine, și dorința de a ridica un semn de recunoștință și aducere aminte pe mormēntul eroului nostru național din trecut, *Avram Iancu*, nu pe banii altora, ci pe banii noștri, adunați de la poporul român, dar' tre-cuți în mână guvernului, prin confiscare.

Ambele aceste dorințe ale nēmului românesc le-am atins și noi la tōte ocaziunile potrivite, apelând la bunăvoința și marinișositatea Magiarilor, ca să ne stee într'ajutoriu pentru a ni-le vedē realizate, — dar' suntem tot în așteptarea împlinirii lor.

Nu putem deci de cāt să ne exprimăm părerea de bine, că clubul român al comitatului Sibiu a mers un pas înainte în privința acēsta, și în congregația ținută Luni a înaintat *propuneri concrete*, ca guvernul să fie rugat *prin adrese*, să ne împlinēscă și una și alta din justele noastre dorințe. Propunerile, admise spre a fi puse la ordinea zilei în congregația ordinară de tōmnă, vor fi sigur discutate la timpul seu cu demnitătea reclamată de importanța ce o au, și astfel vom avē atunci ocaziune să ne pronunțăm mai pe larg asupra lor. De astădată ne mărginim la publicarea lor, în textul cum au fost înaintate congregațiunei.

Prima propunere, referitoare la dreptul de intrunire, e următoarea:

„Dreptul de liberă intrunire este un drept cardinal, inalienabil, garantat în tōte statele moderne și civilizate, și de acest drept s'au bucurat și popōrele din al nostru stat, până la ordinațiunea ministrului de

interne *Hieronimi* din 16 Iunie 1894, numărul 321. Confiscându-se dreptul acesta, fără basă legală, prin o simplă ordinațiune, care nu a fost nici-odată respectată, poporul a rămas neluminat asupra celor mai însemnate chestiuni, cari privesc progresul lui cultural și moral, și a cădūt pradă uneltirilor partidelor socialiste și anarhistice, cari atacă bazele vieții de stat.

Propun deci:

Adunarea municipală a comitatului Sibiu, prin o adresă către guvernul țerii, rōgă pe actualul ministru de interne, ca să revōce ordinațiunea fostului ministru *Hieronimi* și să concēdă întrunirile partidelor politice și naționale, eventual să reguleze prin lege dreptul de intrunire.

A doua propunere apoi, în care se cer de la guvern banii adunați pentru monumentul lui *Iancu*, e următoarea:

Deōre-ce Maiestatea Sa, gloriul nostru monarch și rege, din inițiativă proprie a dispus și conces, ca osemintele lui *Rákóczy* să se aducă și așeze în pământul patriei sale, și prin acest act de preainaltă prudență, a trecut peste legi sancționate, în cari acesta a fost stigmatizat de trădător de patrie, ca să dovedēscă cāt de mult îi stă la inimă împăcarea cu popōrele sale pe cari le cărmuește, propun:

Adunarea municipală a comitatului Sibiu, prin o adresă către guvernul țerii, rōgă pe Maiestatea Sa să dispună preagratis, ca banii adunați în suma de 4701 fl. 40 cr. pentru a se ridica un monument de pietate eroului național *Avram Iancu*, luptător pentru tronul și dinastia Habsburgilor, dar' confiscați de guvern, prin poliția din Sibiu la 5 Maiu 1900, să se estradee în scopul pentru care au fost colectați.

Nu putem să nu ne exprimăm bucuria și asupra faptului, că congregația comitatului Sibiu în *unanimitate*

a aflat că sunt de *admis* propunerile pentru a fi discutate, ceea-ce ne face să ne legănăm în speranța, că congregația tot așa, în *unanimitate*, le va și vota la timpul seu și le va ridica la valōre de concluse, convinsă fiind, că poporul român, prin reprezentanții sei din congregație, ca totdeuna, așa și acum, nu a cerut și nu cere alta de cāt aceea ce e just și echitabil, ce i-se compete și lui, ca parte din statul la care aparținem toți, și în care și pentru care trăim toți.

Ancheta pentru reforma învățământului poporal.

(Fine).

În ședința din 1 Iunie și cea din 3 Iunie s'a continuat și terminat discuția specială asupra proiectului de lege pentru reformarea învățământului public. Au luat parte la ea: metropolitul *Mihályi*, insp. r. de școle *Verédi Károly*, *Kozma Ferencz*, insp. de școle *Varjassi Árpád*, deputații *Vészi (Weiss) József*, *Csernoch János*, *Okolicsányi László*, *Nyegre László*, *Barta Öljön* și senatorul orășenesc *Bárczy István*.

Dintre acestia, înaltpreasfinția Sa metropolitul *Mihályi* recomandă, ca dreptul de a scuti de la cercetarea școlii să se lase scaunelor (comitetelor) școlare, nu numai în ce privește școlile din capitală, — cum cerea *Bárczy*, — ci peste tot, cu privire la tōte școle poporale, așa cum e stabilit în §. 2 al art. de lege XXXVIII. din 1868. Cede că ar fi consult să se omită din proiect dispozițiunea, că cercetarea școlii are să fie considerată ca transgresiune, fiind-că acēsta ar da ansă la multe șicanări. În același sens vorbește și *Barta*, care zice că mulțimea de pedepse pentru netrimiteria copiilor la școlă creēză pentru cetățeni situație imposibilă. *Nyegre* dorește, ca pentru garantarea ordinii și rezultatului instrucției să se dea pretorilor drept de ingerință în cauzele învățământului.

Hulász Ferencz reflectēză la propunerile și observările făcute de oratori, și răspunde metropolitului *Mihályi*, că „tocmai la Români frecuentarea școlii stă în al șaptelea loc în țēră și că e interesul principal tocmai al acestui

„element de popor“, ca în privința acēsta „să es procēdă cu mai multă asprime.“

Urmând discuția asupra capitlului II. ministrul *Berzeviczy* rōgă pe membri, ca în scopul încheerii discuțiilor cāt mai curēnd, să și facă observările cāt se pōte mai pe scurt.

Abatele *Komlóssy Ferencz* propune la § 13. că în tōte școlile poporale din țēră limba de propunere să fie cea magiară, cu concesiunea, ca în clasa I. și II. (anul 1. și 2 de școlă) să se pōtă întrebuința ca limbă intermediară limba maternă, în cl. III. să se valideze deja paralel limba magiară cu cea maternă, ear' în clasele superiōre să se valideze hotărit limba magiară.

Tuba János, deputat, e de părerea, că în școlile comunale să se asigure necondiționat propunerea limbii magiare, ear' în școlile de repetiție limba de propunere să fie inomis limba magiară.

Varga Gyula propune, ca în școle cari au de la stat ajutoriu la salarisarea învățătorilor, să se aplice limba magiară ca limbă de propunere cel puțin în proporție egală cu partea cāt face ajutoriul de stat la întrēgă dotațiunea învățătorului. (Cum adecă? De fie care corōnă o oră de propunere în limba magiară, ori — creștariul și cuvēntul?... Red.).

Papp Elek, consilier ministerial, pledēză pentru statorirea cāt se pōte de hotărită a limitei dintre învățătorii de stat și învățătorii confesionali.

Polónyi Géza recomandă în atențiunea ministrului, ca „acolo unde susținem instrucție confesională, fie și cu scop naționalistic, să nu permitem școle susținute cu ajutoriu străin“.

Bogdanovici Lucian, episcop sērb, nu aprobă propunerea religiunii în două limbi, fiind-că prin acēsta devine problematic rezultatul. Religia trebuie să se propună în limba maternă a elevului. Școlile de repetiție să fie statificate deplin.

Magyar Kázmér, cons. min. în ministeriul de agricultură, pledēză pentru a se lua dispozițiuni pentru facilitarea cāt se pōte a instrucției economice în școlile de repetiție.

Vészi József propune în textul §-ului 13 următoarea modificare: „Dacă însă la vr'o școlă elementară cu limbă de propunere

FOIȘORĂ

„Frunze de laur.“

Poesii inedite de Zaharie Boiu.
(Urmare).

Trecerea Dunării.

Ca torentele de munte
Vējând din depărtare,
Astfel streapētul de arme
Vine mare, tot mai mare:
Căci ca frunza și ca iarba,
Fără număr, fără nume,
Trece oștea meji-nopții,
Par'că cātă este 'n lume.

Ei spre Dunăre alērgă
Să dea pept cu semiluna,
Și la multele cunune
Să și adaugă încă una.
Dar' când vor s'arunce puncte
Preste undele bētrâne,
Iată Istrul se ridică,
Cutezanța să le 'nfrâne.

„Cine sunteți voi, nemernici?
Ce căutați pe-aceste plaiuri?
Căci străini sunteți pe-aicea
Și la porturi și la graiuri!

Eu sum tatăl României,
Și cu frații mei Carpații
Ocotim cu zid și șanțuri
Pe Românii, mult cercații.

Mergeți dar', de vreți să treceți
De la ei să-mi dați solie;
Ear' altmintrea vē întorceți
La ernatica moșie!“ —
Îndeșert se rōgă, lucră,
Îndeșert se sfarm' asudă,
El le surpă peste nōpte
Ce fac ziua 'n multă trudă.

Deci se 'ntōrnă-acum și chiamă
Românașii lui, să vină,
Trecerea să le solēscă
La Bulgaria vecină.
Eară el cu fața blândă
Zice scurtele cuvinte:
„Cu coplii-mi dimpreună
Treceți, mergeți înainte!“

Doctor Pastea și cu frate-sēu.

Lupta urlă, urlă 'nfuriată,
Turcii și Românii 's înleștați;
Crucea, semiluna se arată
Și dispar prin câmpii sângerați.
Ear' colo trecēnd se string de mână,
Se departă — haid cu Dumnezeu!

Doi oșteni din armia română,
Doctor Pastea și cu frate-sēu.

Lupta urlă, urlă 'nfuriată,
Plevna 'ncinsă ca cu brău de foc
Se ridică grōznică 'neruntată,
Cu viața vinde-un pas de loc.
Dar' Românii și-au uitat de mōrte,
Tot oșteanul e un pui de leu;
Cei doi frați — ori care 'i a lor sōrte?
Doctor Pastea și cu frate-sēu.

Lupta urlă, urlă 'nfuriată
Mōrți, răniți s'aduc suflând d'abia;
„Prima rană 'n lupta câștigată
Dōmnē dă s'o leg cu mâna mea!
Și din brațe de soldați pogōră
Pe un june mult rănit și greu,
„Frate-meu!“ — un vai, un țipet sbōră,
Doctor Pastea și cu frate-sēu.

Lupta urlă mai înverșunată,
Armele române-au triumfat!
Și ura! se 'naltă, ca să bată
La al norilor etern palat.
„Ce e?“ — „Am învins!“ — „Adio țēră,
Mor voios pentru pământul tēu!“
Și pe urm'apoi se 'mbrățișară
Doctor Pastea și cu frate-sēu.

Jertfa școlarilor.

„O oră 'ntrēgă a trecut,
Băiatul nu-mi mai vine;
La școlă dōr' e reținut,
De-și se pōrtă bine.
Mē duc să vēd ce s'a 'ntēmplat,
Căci sum neliniștită.“
O mamă zise, și 'n sburat
La școlă e sosită.

Școlarii șed în clasa lor
Și cātă voinicește,
Și 'n vesel cor și clorobor
Fac scame bărbătește.
Căci astfel sēma și-au fost tras,
S'ajute și ei țēră,
O oră 'n zi e de rămas
La lucru 'n școlă sēra.

Și sărutând pe fiul sēu
Cu-o lacrimă ferbinte,
Ii zice: „Da, cu Dumnezeu,
Lucrēză înainte.
Și scama ce veți face voi.
Cu mâni nevinovate,
La toți, cari sufer pentru noi,
S'aducă sănătate!“

(Va urma).

nemagiară numărul elevilor cu limba maternă magiară, ori împreună cu al celor cari pof-tesc să învețe ungurește face cel puțin 20% din numărul total al elevilor, limba de propunere are să fie cea magiară.

Metropolitul Mihályi arată că dispozițiunile din capitul acesta sunt în contradicție cu legea din 1868. Aceea prescrie cum trebuie pusă în lucrare instruirea în limba magiară. Să respectăm deci legea din 1868. Cursurile de repetiție pun pe umerii poporului sarcini așa de grele, în cât nu le pôte suporta.

Finácz Ernő cu privire la cunoșterea limbii magiare așteptă de la elev numai atât, ca să-și pôtă exprima cugetele corect. Ca ș nou cere să se iese, că de la întrarea în vigore a legii prezente testimoniile de la finea anului școlar au să se estradee în limba magiară la tôte școlele, ear' conținutul rap-ortelor (programelor) școlare pôte fi even-tual și în două limbi.

Okolicsányi László accentuează de nou, că scopul principal al proiectului trebuie să fie învățarea limbii magiare cu mai bun re-sultat. Pledază pentru deplina staticare.

Nyegre László ar dori să se decreteze pentru școlele de stat scutire de didactru.

În ședința ultimă, ținută Vineri (3 Iu-nie n.) s'a discutat deosebi chestiunea cualifi-cării învățătorilor și a salariilor. Au vorbit: Komlóssy, Papp Elek, Várossy Gyula (epis-cop r. cat. în Alba-regală), Antal Gábor (su-perintendent reformat), cons. ministerial Ha-lász, Kovács János, Fináczy, Kozma Fe-rencz (insp. reg. de școle), Bőthy Zsolt (profesor de universitate) și canonicul Stein-berger. Dintră acestia: canonicul Komlóssy cere să se decreteze, că la tôte preparandiile limba de propunere are să fie cea magiară; în casuri de închidere a institutelor să ho-tărăască o comisiune compusă din represen-tanți ai ministerului și ai autorității con-fesionale; învățătorilor cari se disting prin zel și muncă, să li-se deschidă avantajul de a puté avansa ca profesori la preparandie.

Kovács János cere să se elimineze din textul proiectului dispozițiunea, că la esa-menele de stat pôte să se întrebuinteze și limbă străină.

Várossy Gyula combate luarea cualifi-cării învățătorilor de la confesiuni; proiectul cuprinde suficientă îngrijire pentru controla din partea statului, acesta e de ajuns. Pro-pune, că la preparandiile confesionale ajuto-rate de la stat cu sume mai mici, instituirea profesorilor să se lase în competența con-fesiunii respective, dar' condiționată de la aprobarea din partea statului.

Fináczy zice că primiri în preparandie numai pe basă de examen de primire, să nu se mai concedă, ear' cualificarea să se facă numai în limba magiară, așa cum se face pentru școlele medii.

Bőthy propune a se intercala în ș-ul despre cualificare că: „Pentru instruire, ori propunere în școle populare elementare numai statul dă cualificare, și adevă pe basa esa-menului special de cualificațiune“.

După acestea ministrul Berzevici mul-țamește anchetei pentru interesul manifestat față cu proiectul, cum și presei pentru inter-esul cu care a urmărit discuțiile, și spunând că va supune proiectul și unei anchete de specialiști, pentru discutarea lui din punct de vedere pur pedagogic, declară încheiate discuțiile. Ii răspunde episcopul Várossy, mul-țămindu-i pentru-că „s'a decis la așa pas în-semnat în interesul magiarismului“.

Pentru catedrală.

La colecta pentru zidirea catedralei din Sibiu au mai intrat următoarele oferte:

I. De la avocatul Rubin Patiția (Alba-Iulia) 200 corone.

II. De la „fundațiunea Șaguna“ 300 cor. III. Pe lista parohiei Geomal (tractul Alba-Iulia) de la: Nicolae Crișan 10 corone; Ioan Neagoe 5 corone; Simion Metes, Simion Buta, Nicolae Rad I. Avram, Ioan Stana I. Gavrilă, Gavrilă Stana, Ioan Opreș, Dumitru Metes, Gligor Rad, Todor Marcuș ai Tațienii, Iacob Danciu, câte 1 coronă; zece credin-cioși, cu contribuiri sub 1 coronă, 3 cor. 90 fileri; din colecta de bucate (douăzeci și șase credincioși 90 cupe de grâu, cinci cre-dincioși 34 cupe de cucuruz) 13 cor. 30 fileri. De tot 42 cor. 20 fileri.

Adunarea municipală a comitatului Sibiu.

— 7 Iunie n.

După cum am anunțat deja în numărul trecut al fôiei noastre, eri la 6 Iunie s'a ținut adunarea generală a comitatului Sibiu, participând un număr mai însemnat de mem-bri de cât altă dată.

Dintră Români au fost prezenți preste 20 membri.

La ordinea zilei au fost preste 150 de obiecte, cari și-au aflat rezolvirea în 2 ședințe.

Dintră obiectele mai importante amin-tim la locul prim răspunsul ce l'a dat dom-nul vice-comite la interpelațiunea membrului Florian în cauza ajutoriului de stat ce se dă preoților greco-catolice, ajutoriu ce se îm-parte, după părerea interpelațiunii, nu după merite preoțești, ci după merite patriotice, des-considerându-se cei mai harnici preoți total, sau dându-se câte o sfârșitură, ear' celor ce nu merită de loc sau prea puțin, li-se dă 500—1000 corone, lucru ce provocă resens întră preoțime.

Vice-comitele a spus, că ministrul îm-parte banii, dar' sumele de împărțire și-le-a rezervat sie-și, deci în meritul acesta nefiind o lege pozitivă nu pôte fi constrins cui și cât să dea, dat fiind, că întrebarea acesta se va regula de-odată cu autonomia catolică ce se găsește în cursere. Interpelantul s'a de-clarat nemulțumit cu răspunsul dat.

La raportul vice-comitelui despre starea comitatului, membrul N. Ivan a propus și adunarea a primit, ca „să se facă o școală de viță de vie americană, și în cele 14 comune în cari s'a constatat că băntue filoxera să se dea viță de vie gratuit, ori pe lângă taxe minimale.“

A urmat apoi alegerea unui prim-pretor în cercul Sebeșului.

Comitele suprem a numit membri în comisiunea candidătoare pe Dr. Carol Wolff, Ferenczy István și Dr. Thullner, ear' adu-narea a ales pe Dr. Oskar Meltzl, Nicolae Ivan și Schuster Martin. Întră cei 4 concu-renți fiind toți cualificați, comisiunea i-a can-didat pe toți 4, ear' adunarea a ales cu aclamațiune pe Ioan Schoepp, fost pretor la Mer-curea. Devenind acum vacant postul de pre-tor din Mercurea, comisiunea candidătoare a candidat pe cei 3 practicanți și concurenți cualificați.

În plenul adunării s'au născut diver-gențe, dacă se alege după legea nouă un pre-tor de clasa I ori un pretor de clasa a II-a?

Ca să se pună capăt acestor divergențe, membrul Nicolae Ivan, susținând părerea ce a avut-o și în comisiunea de candidare, a propus să nu se facă alegerea, ci să substi-tue comitele până la adunarea de toamnă. Dr. Meltzl, presidentul clubului săsesc, și re-ferentul Bedeus au sprijinit și ei propunerea.

Dr. Carol Wolff a propus după înche-ierea discuțiunei să se facă alegerea, și pu-nându-se la vot, propunerea membrului N. Ivan a obținut 55 voturi, ear' propunerea Drului Wolff 58, și așa s'a făcut alegerea.

Românii, conform înțelesului luat cu clubul săsesc în ziua premargătoare, n'au vo-tat, și astfel au ales numai puținii Sași, ale-gând pe Mihály Árpád, cu vre-o 50 voturi, con-tra 14 voturi ce s'au dat lui Andreu, practicant.

Membrii externi ai Sașilor au maiorisat pe cei de la centru și a fost întră ei e neorien-tare totală, ear' dintră Români patru nu s'au conformat hotărârii clubului, și au votat pen-tru Mihály Árpád.

După ce acest obiect a ținut în încordare spiritele până câtră o oră, a urmat la cererea în scris a lor 10 Români să se pertracteze propunerile prezentate de Nicolae Ivan.

Propunătorul a motivat propunerile prin câte o vorbire aléss, ear' căpetenia sa-șilor, Dr. Bruckner, deputat dietal, recunos-când importanța propunerilor și declarându-se gata a le și sprijini, a cerut să se dea com-itetului permanent spre studiere pentru adunarea primă ordinară.

Conformându-se acestei propuneri și pro-punătorul în conțelegere și perfect acord cu toți membrii români ai clubului, ambe pro-punerile s'au primit cu unanimitate, ca să se dea comitetului permanent.

Celelalte obiecte de interese mai locale s'au pertractat în ședința de după amiază, la care au participat puținii membri.

Fundațiunea Șaguna.

Comisiunea administrativă a „fundați-unii Șaguna“ și-a ținut anul acesta ședința anuală în 10 Maiu, votând ajutoare pentru trebuințe școlare și bisericesti următoarelor comune bisericesti:

a) pentru biserici:

1. Șarpotoc (tractul Sighișoara)	300 cor.
2. Criț (Sighișoara)	300 "
3. Cașva (Reghin)	200 "
4. Glăjerie (Reghin)	400 "
5. Gelmaru (Orăștie)	400 "
6. Dumbrava (Reghin)	500 "
7. Șimotelnic (Bistrița)	700 "
8. Noul-săsesc (Sighișoara)	300 "
9. Bistrița (Bistrița)	600 "
10. Trăscău (Lupșa)	300 "
11. Murș-Sângiorgiu (M.-Oșorheiu)	600 "
12. Copsa-mare (Mediaș)	200 "
13. Bontida (Cluj)	400 "
14. Vima-mică (Cetatea-de-pétră)	300 "
15. Sălciua-de-sus (Lupșa)	500 "
16. Brăzești (Alba-Iulia)	300 "
17. Galați (Bistrița)	400 "
18. La colecta pentru zidirea ca-tedralei din Sibiu	300 "

b) pentru școle:

1. Sărata (Avrig)	300 cor.
2. Balca (Unguraș)	300 "
3. Nucșoara (Hațeg)	100 "
4. Romița (Unguraș)	200 "
5. Certege (Câmpeni)	300 "
6. Brețcu (Treiscaune)	300 "
7. Almașul-mic (Orăștie)	400 "
8. Sobodol (Bran)	600 "
9. Acariu (Alba-Iulia)	300 "
10. Deag (Târnava)	100 "
11. Boroșneul-mic (Treiscaune)	300 "
12. Șeica-mare (Mediaș)	100 "
13. Bontida (Cluj)	400 "
14. Heghig (Treiscaune)	300 "
15. Bredeciu (Cluj)	300 "

S'au votat deci 7400 corone pentru bi-serici și 3900 corone pentru școle. Total 11.300 corone.

Spre orientarea comunelor petente ob-servăm, că pe viitorii se vor respinge tôte acelea rugări, cari nu vor fi instruite con-form normelor regulamentare. Anume se cere, ca rugarea câtră comisiunea administrativă a fundațiunii Șaguna să fie instruită:

a) cu concludul sinodului parochial, în care s'a decis cererea ajutoriului;

b) cu un plan și preliminaru de spese al bisericii sau școlei proiectate a se zidi, re-para ori ajusta cu cele necesare, trebuind ambele (planul și preliminarul) să fie apro-bate de Ven. Consistoriu;

c) cu inventariul comunei bisericesti, din care să se vadă averea disponibilă;

d) cu document despre restul casei. Unde rațiociniile nu-s în regulă, acolo comuna nu merită ajutorare;

e) cu budgetul ultim, aprobat de Con-sistoriu;

f) cu un conspect autentic despre con-tribuirile făcute de popor în acest scop. Unde nu contribuie și poporul, acolo nici fundați-unea nu pôte ajuta;

g) dacă ajutorul se cere pentru acope-rirea unei datorii, aceea trebuie dovedită cu documente în regulă;

h) eventuale alte documente recoman-dătoare.

NOUȚĂȚI

Sașii — contra proiectului de re-formă a învățământului popular. Con-sistoriul din Sibiu al bisericii ev. lutherane tocmai pe timpul anchetei convocate în ces-tiunea proiectului de reformă a învățământului popular discuta acest proiect și astfel repre-sentantul bisericii ev. lutherane din Transil-vania nu a participat la ancheta convocată de ministrul, rezervându-și să facă în scris observările asupra proiectului. Ca rezultat al acestei discuții, consistoriul a hotărât, după cum am scris și în numărul penultim, ca biserica ev. lutherană din Transilvania să lupte contra proiectului de reformă cu tôte mijlocele legale, deocă-ce numita biserică 'l consideră ca lege excepțională, cu scop de a se cassa instrucțiua în limbile nemagiare din patrie. Întră altele, se va face la guvern o reprezentație pentru a se elimina din proiect dispozițiunile îndreptate contra națio-nalităților.

Din Mediaș ni-se scrie, că Luni, a doua zi de Rusali, s'a ținut acolo esamenul public la școla gr. ort. română, pusă sub conducerea învățătorului Filon Neșea. Esa-menul a fost presidat de preotul G. Crișan. Răspunsurile elevilor și ale elevelor au fost precise și mulțumitoare, astfel, că rezultatul esamenului a fost trecut în condica școlară cu „fôrte bun“. În ziua următoare s'a aranjat maiul cu școlarii și cu tinerimea adultă, în pădurea Vevăr. A fost fôrte succes. Corul s'a produs cu cântări, ear' tinerimea a dansat. Au luat parte și unii membri din inteligența locală.

Concertul dat aseră din partea reu-niunei române de musică din Sibiu a avut succes desăvârșit.

† Dorina Coroianu n. Rațiu, după cum aflăm cu adăucă părere de rău, a de-cedat eri. Era soția dlui avocat din Cluj, Iuliu Coroianu, și fiica decedatului Dr. Ioan Rațiu, fost president al partidului național român. Va fi înmormântată în Sibiu.

† Gădri Ferencz, fiul domnului Gădri Sándor, jude de instrucție la tribunalul regesc din loc, a decedat Duminecă dimineață, în urma unei întâmplări nenorocite. Jucându-se cu un revolver plin, revolverul s'a descărcat și glonțul l'a nimerit în cap pe simpaticul tiner. Era de 22 ani, și candidat de avocat în cancelaria domnului Dr. Vasile Dan.

Esamene. Din tractul Turdei ni-se scrie, că esamenul public de vară s'au ținut în acel tract în cursul lunii Maiu. Au fost conduse de protopresbiterul tractual Jo-vian Murșan, care s'a prezentat în fie-care comună însoțit de câte doi învățători, însărcinați să facă proximei conferențe învățăto-rești raport amănunit despre cele vădute și esperiate la esamene. Esamenul au fost peste tot bune. Cu distingere au dat esamen în-vățătorii Ioan Manica din Banabie, absol-ventul de teologie Simion Nossă, învățătoriu provisoriu la școla din Agârbiciu, și Ioan Me-țianu, învățătoriu la școla din Hărăstăș.

Prospecte de recoltă. Oficiul de sta-tistică din ministerul de agricultură, pe basa raportelor intrate de la raportorii economici ai ministeriului contemplantă recolta de grâu din anul acesta cam la 31,869.000 de măji metrice. Cu 11,154 000 de măji metrice mai puțin de cât în anul trecut.

Pentru cei cari au luptat la Cu-stozza. De la comanda regimentului de in-fanterie nr. 43, care a luptat parte la lupta de la Custozza, se face apel câtră toți fostii soldați cari au servit la acest regiment, să-și înștiințeze adresa la adjutantura regimentului în Biserica albă (Fehértéplom) până în 10 Iunie a. c.

Esplosie de dinamit în tren. În tren-ul de postă orientală s'a întâmplat Săm-bătă întră stațiunile Geogeli și Gumendja (în apropiere de Salonic) o esplosie, pe urma că-reia un frénariu a fost ucis, ear' trei înșl din personalul trenului au îndurat răni grave. Esplosia s'a întâmplat într'un vagon încărcat cu marfă, în care fusese pusă o bombă de dinamit. Din cercetările de până acum s'a constatat, că bomba a fost pusă în vagon pe ascuns, din partea membrilor comitetului revoluționar macedo-bulgar.

Hârtii de 10 corone — false. Mi-nistrul de comerț a dat ordin tuturor ofi-ciorilor postale, ca să esameneze bine hârtiile (banconotele) de câte 10 corone cari intră la postă, fiind-că în timpul din urmă s'au pus în circulațiune așprope în întrăgă țera ban-conote de acestea false. Falsificatele sunt pe hârtie ceva mai grosă de cât cele veritabile, au coloare mai întunecată și farba roșie de pe ele se pôte ușor șterge dacă o udăm cu apă. E imprimată pe ele seria 1720 și nu-mărul 003720.

Dorința împlinită. Părintele Ioan Budoiu din Câmpuri-Surdue (tractul Iliia) scrie următoarele: După înființarea reuniunii femeilor din comuna mea cu acopul intrum-șetării bisericești etc., junii încă au urmat esemplul bun. De mult am dorit înființarea bibliotecii școlare, dar' din cauza marilor cheltuieli avute cu edificarea frumôsei noastre biserici nu s'a putut, ear' acum tôte grija ni-am îndreptat-o la edificarea unei școle co-respunătoare, și nu am avut nici un prios de bani pentru bibliotecă. În anul acesta însă junimea a aranjat o „Nedeie“ în ziua de Rusali cu caracter popular. Câștigul mor-al fôrte însemnat ni-l'au adus duii preoți: S. Olariu din Tisa, B. Nistor din Glod, V. Sălăgean din Săcămaș, L. Popa din Tâțărești, cu soțiile lor și popor din comunele dlor, dna Victoria Șiuiaș din Săcămaș, S. Má-tyás din Dobra, G. Furduiu, inv. în Gura-sada, dna Lucreția Olariu din Gurasada ș. a., popor de prin comunele vecine, un număr însemnat de industriași din Dobra și alte comune. Toți acești domni și dômne au și suprasolvit în bani, și le mulțameas sincer pentru participarea dlor la această „Nedeie“, căci poporul s'a simțit fericit când a vădut în mijlocul lor inteligența, ear' prin asta s'a ajutorat mult înființarea de lucruri bune pen-tru popor. Fîind prețul intrării modest, dl învățătoriu local și junii au dat sémă de un venit de 40 cor., la care se mai adaugă suma de 2 cor., dată ulterior de dl S. Dragomir, notariu în Gurasada. Deci rezultatul în bani e 42 cor., cheltuieli au fost 17 cor. 17 fil., a rămas venit curat 24 cor. 83 fil., cari se vor întrebuinta pentru procurarea de cărți aco-modate pentru popor. Respect și onore celor cari sprijinesc astfel de lucruri.

Esamenale la seminarul „Andreian“.

Conferența corpului profesoral de la institutul nostru teologic-pedagogic, ținută în 22 April st. v. a stabilit termenele și ordinea esamenelor în următoarele:

A. Pentru secțiunea teologică.

În 3 Iunie st. v. înainte de amiază Pas-torală și Liturgică (cursul III), profesor Dr. E. Roșca; după amiază Archeologia biblică (cursul II), profesor I. Hociotă.

În 4 Iunie: înainte de amiază Dreptul canonic (cursul III), profesor Dr. E. Roșca; după amiază Omiletică (cursul II. și III.), la cursul II. profesor Dr. A. Crăciunescu, la cursul III. Dr. P. Șpan.

În 5 Iunie: înainte de amiază Didactica (cursul II), profesor Dr. P. Șpan; după amiază Isagogia (cursul I.), profesor Dr. A. Crăciunescu.

În 7 Iunie: înainte de amiază Istoria bisericească (cursul I), profesor N. Vătășan; după amiază Economia (cursul III), profesor D. Comșa.

În 8 Iunie: înainte de amiază Dogmatică (cursul II), profesor Dr. P. Șpan; după amiază Musica vocală și instrumentală (cursul III), profesor T. Popovici.

În 9 Iunie: înainte de amiază Pedagogia (cursul III), profesor Dr. P. Șpan; după amiază Limba și literatura română (cursul I), profesor V. Stan.

În 10 Iunie: înainte de amiază Psihologia (cursul I), profesor Dr. P. Șpan; după amiază Esegeza (cursul I), profesor Dr. A. Crăciunescu.

În 11 Iunie: înainte de amiază Morala (cursul II), profesor V. Stan; după amiază Cântări bisericești (cursul III), profesor D. Cunțan.

În 12 Iunie: înainte de amiază Introducerea în teologie (cursul I), profesor Dr. A. Crăciunescu.

În 14—15 Iunie conferință profesorală.

În 16 Iunie serviciu divin și încheierea festivă a anului școlar.

În 17 Iunie estradarea testimoniilor.

B. Pentru secțiunea pedagogică.

În 3 Iunie: înainte de amiază Limba magiară (cursul III.), profesor N. Vătășan; după amiază Limba magiară (cursul I.) profesor N. Vătășan, și Religie (cursul II.), profesor Dr. A. Crăciunescu.

În 4 Iunie: înainte de amiază Limba magiară (cursul II.), profesor V. Stan și Religie (cursul I.), profesor Dr. A. Crăciunescu; după amiază Limba română (cursul III.), profesor V. Stan.

În 5 Iunie: înainte de amiază Didactica (cursul II.), profesor Dr. P. Șpan, și Religie (cursul III), profesor Dr. A. Crăciunescu; după amiază Limba română (cursul I.), profesor V. Stan.

În 7 Iunie: înainte de amiază Istoria patriei (cursul I.) profesor Dr. A. Crăciunescu, și Constituția patriei (cursul I.), profesor Dr. E. Roșca; după amiază Economia (cursul III.), profesor D. Comșa, și Limba română (cursul II.), profesor V. Stan.

În 8 Iunie: înainte de amiază Aritmetica și Geometria (cursul II.), profesor D. Comșa, și Zoologia (cursul I.), profesor N. Vătășan; după amiază Musica vocală și instrumentală (cursul III.), profesor T. Popovici.

În 9 Iunie: înainte de amiază Pedagogia (cursul III.), profesor Dr. P. Șpan, și Aritmetica și Geometria (cursul I.), profesor D. Comșa; după amiază Istoria universală (cursul II.), profesor Dr. A. Crăciunescu.

În 10 Iunie: înainte de amiază Psihologia (cursul I.), profesor Dr. P. Șpan, și Mineralogia (cursul III.), profesor N. Vătășan; după amiază Istoria pedagogiei (cursul III.) și Gimnastica (curs. I. II. și III.), la ambele profesor Dr. P. Șpan.

În 11 Iunie: înainte de amiază Geografia (cursul I.), profesor D. Comșa; după amiază Cântări bisericești (cursul III), profesor D. Cunțan, și Geografia (cursul II.), profesor D. Comșa.

În 12 Iunie: înainte de amiază Botanica (cursul II.), profesor N. Vătășan; după amiază Fizica și chimia (cursul III.), profesor D. Comșa.

În 14—17 Iunie ca la secțiunea teologică.

Esamenalele se încep: înainte de amiază la ora 8, după amiază la ora 3.

Studiu din sfera iconografiei orientale.

De Dr. Miron E. Cristea.

(Urmare).

Este deci de dorit, ca un teolog în conțelegere cu un pictor să precizeze în o biserică de model — întru-cât e cu puțință — caracteristica singuraticelor cete, spre a servi de model și acelora, cari n'au pregătirile teoretice suficiente pentru așa ceva.

Noi vom încerca în conțelegere cu pictorul Smigelschi a studiile pentru cupola catedralei din Sibiu cele 9 cete, basați pe studiile teoretice făcute asupra ingerilor după Areopagita, *Ἐκκλεια*, după modele mai însemnate de la Iwiron, San-Marco, Florenza, Cefalù, Sucevița etc., etc. În jurul lui Pantocrator stau cetele ingeresti. Mai aprôpe e clasa primă a celor 3 soiuri de *consilieri*. „... înainte de ta stau... cheruvimii cei cu ochi mulți și serafimii cei cu câte 6 aripi...“¹⁾ Deci în primul cerc din jurul lui Christos trebuie pictată clasa primă: cheruvimi, serafimi și tronuri. În acest cerc are să domineze coloră *roșie a focului*, având acestia să reprezinte *căldura*. (Vezi pag. 85 vers 37), fiind mai aprôpe de „Christos, *sorele dreptății*“. Din fie-care soi se zugrăvesc atâtea figuri, câte admite spațiul, împărțite după usul picturii bizantine cu ore-care simetrie geometrică.

Consilierii.

I. Cheruvimii: 1. Ingeri cu 2 aripi, cap cu diademă, aureolă. Corpul nu se vede. 2. Alt soi se poate face tot ca mai sus, numai cu 4 aripi și pe aripi cu „ochi mulți“. Dacă la un loc se fac 3 exemplare, la mijloc se zugrăvește soiul de sub 2, ear' lângă acesta câte unul de sub 1.

II. Serafimii: 1. Ingeri cu 6 aripi; cu părechea mijlocie sboră, ear' părechea superioară și inferioară (mai mare) se încrucișează. La mijlocul tuturor aripilor, sau numai între părechea superioară, este capul cu diademă. Pe aripi pot fi „ochi mulți“. Trupul nu se vede, de cât mâinile. În dreapta în ripida, de-asupra în formă quadrată sau rotundă și cu inscripția: „*Sfânt, sfânt, sfânt*“ (Isaia VI, 3). 2. Al doilea soi poate avea aripi superioare și inferioare neîncrucișate, și întinse paralel în sus și în jos. 3. Al treilea soi are trup întreg, din care se ved — pe lângă cap — numai palmele și picioarele de la genunchi în jos, gole.

Intru-cât la un loc din cercul prim se vor desemna 3 exemplare, poate fi cel mijlociu din soiul al 3-lea; ear' cei laterali odată de soiul 1, altădată de soiul al 2-lea.

III. Tronurile—*Scaunele*: Inele de o anumită grosime proporționată. De regulă sunt înzălate 2, una de-asupra celeilalte, ca d. e. la Athos, în cupola bisericii de la mănăstirea Dochiariu. Pe marginea esternă a rôtelor aripi cu ochi, cam 4 la un inel. Altădată se pot aplica și 3 inele înzălate, mai ales, când se fac la picioarele sfintei Treimi, cum e d. e. în biserica Cesariani de pe muntele Hymetus și în biserica din Egerseg. Dacă e spațiu, din mijlocul inelului de jos sboră în sus un cap de inger, cu aureolă și cu 2 aripi.

Împărțirea lor în cerc este a se face așa, ca un exemplar să ajungă sub picioarele lui Pantocrator, precum se află în icona „A doua venire“ de pe un părete al trapezei din mănăstirea Dionysiu (Athos). Aici cele 2 inele înzălate sunt una lângă alta, aripate; picioarele lui Christos (ca judecător) sunt așezate pe ele.²⁾

Guvernatorii.

Urmază un al doilea cerc, mai mare. În cupolele cu formă de turle în cercul al II-lea se impart numai guvernatorii. În cupola catedralei de la Sibiu, care e semi-globică, nu încap atâtea cercuri. Deci acesta trebuie împărțit în două și pe jumătatea I se impart guvernatorii, ear' pe jumătatea a II-a executorii.

IV. *Domniile*. Figuri întregi de om, cu aureolă, diadem, 2 aripi, cămașă simplă și togă clasică fără decorațiuni, dar' lungă în cât se acopere picioarele, fie de tot, fie numai în parte. Pot fi înșiși preste cămașă. În o mână au bêt lung, la vîrf cu floare de *crin*, în ceealaltă un glob cu monogramul lui Iisus = X închis în un cerc (Vezi Nr. ...) sau X și P (= r) suprapus și de-a stînga lui X un α , ear' de-a dreapta un ω = Christos, începutul și sfîrșitul.

V. *Puterile*. Tot ca domniile, cu deosebirea că au cămașă, tunică și mantie. Tote vestmintele au să fie ceva mai bogate. În cât admite armonia, colorile să exprime ore-care eleganță discretă. În mână bêt cu *cruce* la vîrf, în alta globul cu monogramul IC XC.

VI. *Stăpîniile*. Tot așa, numai în vestminte deplin împodobite. Stîharul jos brodat, asemenea și tunică pe la margini, și gulerul mantiei. Pot fi și decorațiuni cu pietri scumpe. În o mână cu steguleț, în vîrf lui *cruce*, în altă mână glob cu *A* întors.

Executorii.

În ceealaltă jumătate a cercului se aședă a treia clasă, a *executorilor*; și anume:

VII. *Incepătoriile*: Imbrăcați ca soldați, și înșiși cu curea ținută, aureolă, etc. În dreapta au un bêt, la vîrf cu lance; la altul cu sîcure; la altul cu o sabie simplă. În stînga scut, pe el cu ochiul Tatălui.

VIII. *Archangelii* se presintă în vestminte diaconești cu tunică albă, orariu și mânecari, dar' cât se poate mai împodobite, mai ales la margini, atât sus cât și jos. Asemenea și orariul. Adese-ori sunt preperate vestmintele cu pietri scumpe. De regulă orariul e încins cruciș și peste umăr și pe la mijloc.³⁾ Au nimb, diadema bogată. În o mână țin o *ripidă* de o formă frumoasă rotundă sau optunghiulară etc., în alta monogramul IC XP.

¹⁾ Vezi „Liturgierul de la Sibiu“ pag. 97.

²⁾ În jurul lui Iisus, care șede pe un curcubeu, sunt mai mulți serafimi.

³⁾ De e. la Sinaia, Catedrala din Cefalù lângă sf. Maria.

În întegă biserica, și așa și în biserica română, archangelii, și mai ales Mihail, au adese-ori tip de soldat. Deci acest lucru nu pôte fi desconsiderat, ci unii dintre archangeli trebuie să îmbrăcați și militărește, și anume *Mihail*. Dacă la un loc se vor desemna 3, la mijloc pôte fi pus Mihail, ca soldat, și cu mantie largă pe de-asupra, aședată cam pe umărul stîng; ear' în mână dréptă să țină în sus o *sabie de foc*, carea la vîrf pôte fi despărțită în trei. — Dacă se vede stînga, cu ea să țină scutul, pe care se vede inscripția: „Cine-î ca Dzeu“ (Quis ut Deus), eventual ochiul Tatălui.

XI. În fine *ingerii*. Acestia sunt diaconi, îmbrăcați însă mai simplu, de cât archangelii. Când se fac mai mulți, să se observe variațiunea în aplicarea orariului.¹⁾ Unul, la mijloc, să aibă orariul cruciș, cum îl începe și azi diaconul la „Tatăl nostru“; altul numai simplu pe umărul stîng, ca la Ruși; și altul încins pe sub-suora dréptă, ca la noi. În mână, cel mijlociu bêt simplu; ear' cei 2 laterali — spre variațiune pot țină împreună o fașie cu inscripția: „*Se stăm bine, se stăm cu frică*“....

La loc corîspundător se aședă între cete de-oparte Maria, de alta Ioan Botezătorul.

Cupolele celor mai renumite biserici românești.

În cupola de la *Bușteni* se află cei 12 apostoli.

În cupola de la *Sinaia* este sus *Pantocrator*, în jur cu inscripția: „*Dómne,*“) *caută din ceriu și binecuvîntă viea acésta, pe carea a sădit'o drépta Ta*.“

Iisus binecuvîntă cu drépta; pe ghenunchi ține evangelia închisă. În jur 2 ingeri și proroci. Mai jos sunt apostolii cu insignii (chei, sabie, instrumentele cu cari au fost uciși etc.), după usul apusen.

În cupola bisericii de la *Sfântul Nicolae-Tabacu* din *București*, și anume pe păretele intern al inelului, se află *divina* sau *sfânta liturgie*. La răsărit este un prestol. De-asupra lui pe cupolă este icona Tatălui. În stînga prestolului stă Iisus, îmbrăcat în ornate liturgice de arhieru. Un archidiacon, apropiindu-se, îi ofere lui Iisus *discul*. Acesta întinde spre disc mâinile. Urmază ingeri îmbrăcați în felone, unul cu *copia* în mână, altul cu *lingurița* (la capăt în formă de cruce). Alți 2 ingeri, cari urmază, duc: unul *cârja* și *crucea*, altul *evangelia*.

În drépta prestolului obvine earăși Iisus ca arhieru, a doua-ură, întors acum spre celalalt șir de împreună-liturgisitori; un alt archidiacon îi ofere tot un *disc*. Urmază alți 2 ingeri, unul cu *lumina*, altul cu *potirul*.

La *Domnița Balasa* vedem sus pe cupolă pe *Pantocrator*, în-cunjurat de 8 ingeri (de ce nu 9?), aprôpe toți la fel. Mai jos este un cerc, format de 16 feresti; ear' sub feresti este și aici *divina liturgie*. Și aici, ca în toate locurile, este înfățișată sfânta liturgie în momentul eșirii cu darurile. În partea de cătră răsărit este *prestolul*, întocmit ca o masă, de-asupra lui *serafimi* cu 6 aripi și în mâni cu câte 2 bețișore simple. Atât, de-a drépta cât și de-a stînga stă Iisus, ca arhieru, cu mâinile întinse. Procesiunea înaintază din stînga spre drépta.

În fruntea procesiunii se afla 2 ingeri cu *lumini* în feșnice mari. Ei îngeunuchie. Urmază un inger mare cu *discul*; după el 2, dar' nu poți distinge de jos, ce au în mâni; alți 2 pörtă câte două *ripide* rotunde; alți 2 cu câte două *cruci* mărișore; alți 2 cu *lumini*, 2 cu *cădelnițe*; 4 ingeri urmază apoi cu *epitaful*, care cuprinde numai icona lui Iisus; apoi 2 cu *feșnice* și în fine închee 2 inși procesiunea, unul are *candela*, altul o *carte*. Ultimii ingeri stau cu spatele cătră a doua figură a lui Iisus, care întinde spre ei mână. Dacă totă procesiunea înaintază spre Iisus cel din drépta, nu înțeleg, de ce comite pictorul greșala de a zugrăvi figura lui Iisus de două-ori; și și pe al doilea cu mâinile întinse spre ingerii cari înaintază în parte contrară.

¹⁾ Referitoriu la orariu profesorul universitar Dr. T. Tarnavschii din Cernăuți ne spune în Liturgica sa la pag. 182—183 următoarele:

Orariul — *ὥράριον* = ἡ *στολή* = stolă — era la început o pânză subțire, albă, îngustă și lungă. În sinagogele iudeilor se da adecă la cetirea legii și a prorocilor, — când poporul avea să esclame cuvîntul „Amin“, — din loc mai înălțat un semn, ridicându-se în sus o pânzătură. — Cam spre acela scop s'a introdus și în biserica creștină orariul, drept semn, cu care se indica poporului și sfinților servitori cum urmază lucrările sfinte: rugăciunile, cântările și alte acțiuni rituale. Asemenea se ștergea cu el și gura creștinilor cari se împărțeau cu sfîntul sînge. La început până în secl. V și VI și poporul se împărțea separat, întâiu cu trupul, apoi cu sîngele. Diaconii între altele aveau și îndatorirea de a ține ordinea în biserică și a indica lucrările rituale; pentru aceea — spre înlesnirea isprăvirii oficiului acestuia — li-se dete orariul ca vestmînt propriu. De aceea ridică diaconii la toate perorările lor orariul, ținîndu-l sus cu 3 degete, și arătîndu-l poporului cât și persoanelor bisericești, deșteptînd astfel atențiunea și invitîndu-i pe toți la rugăciune.

Numele *ὥράριον* se pôte deriva de la *ὥρα* = timp, căci diaconii, ridicînd orariul în sus, arată credincioșilor — timpul, când au a se ruga Domnului. Întrebuințarea orariului, care în vechime nu era numai un vestmînt exclusiv al diaconilor, o aflăm deja pe timpul lui Constantin cel Mare. Acesta a dăruit adecă episcopului Macarie o stolă sfințită (*ἱερὰν στολήν*), ca să o întrebuințeze la funcțiunea sf. botez. (Teodoret hist. eccl. Lib. II. c. 27). Sub nume de orariu obvine vestmîntul nostru în can. 22 și 23 al sinodului laodicean din anul 364. Orariul a fost la început simplu fără înfrumșetare; mai târziu însă creștinii nu se putură opri în zelul lor pios de a înfrumșeta, precum orariul, așa și alte vestminte bisericești cu cusături în fir de aur, de argint și cu petrii scumpe. Împodobirea acésta se conservă până în ziua de astăzi. După I. Christostom (homil. de fil. prodig.) înseamnă orariul aripile ingerilor, cari sunt spirite servitoare. Asemenea servitori ai slujbelor dumnezeiești sunt și diaconii. Pentru aceea se scriau în vechime pe orarele diaconilor cuvintele, cu cari ingerii în ceriuri neconținut preamăresc pe Părintele atotțitorul. „*Ἄ γιός ἄγιος ἄγιος*.“

²⁾ Cuvîntul *Dómne* este numai odată, dar' după afirmarea ieromonachului *Mina Panaitescu* de acolo arhieriei, când rostesc acest stih, zic cuvîntul începător de două-ori: „*Dómne, Dómne*!“

În România se rostesc acésta din ușile împărătești de trei-ori și în tre direcții.

(Va urma.)

Nr. 518 1904.

[129] 3-3

Concurs

Pentru întregirea parohiei vacante Sălcia-de-sus, protopresbiteratul Lupşa, se scrie concurs cu termen de 30 zile de la prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreună cu acest post de paroh sunt cele fasonate în cota B. pentru întregirea venitorilor preoţeşti de la stat.

Doritorii de a ocupa acest post au şi a înzestra cererile conform normelor în vigoare şi a le înainta subsemnatului oficiu protopresbiteral în termenul deschis, prezentându-se în vre-o Duminică ori sâmbătă în parohie pentru a cânta, respective a celebra şi cuvânta.

Oficiul protopresbiter. gr. or. al tractului Lupşa, în conţelegere cu comitetul parohial. Ofenbaia, în 15 Maiu 1904.

Vasile Gan
protopresbiter.

Liturgia

Stului Ioan „Gură de aur”, pentru 2 voci de Dimitrie Cuntanu, profesor seminarial de cânt. bis. Preţul 1 cor. 20 fil., plus porto 10 fil. Se poate procura de la Bibliotecă arhiepiscopale, Sibiu (Nagyszeben).

Nr. 287 1904.

[128] 3-3

Concurs

Pentru ocuparea postului de capelan lângă neputinciosul paroh Nicolae Clonţa din parohia de clasa a treia Viştea-superioară, protopresbiteratul gr. or. Avrig, pe baza rezoluţiunii Preavenerabilului Consistoriu arhiepiscopale din 20 April 1904 nr. 4094 B., prin acesta se scrie concurs cu termen de 30 zile de la prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreună cu acest post sunt jumătate din toate venitele fasonate în cota B. pentru întregirea venitorilor preoţeşti de la stat.

Doritorii de a ocupa acest post se şi subţină cererile concursuale instruite conform legilor în vigoare la subscrisul oficiu protopresbiteral gr. or. Avrig în Avrig (postea Avrig, Felek, Szabovarmegye) până la termenul susindicat, având a se prezenta în vre-o Duminică sau sâmbătă la biserică pentru a cânta, eventual a celebra şi cuvânta.

Avrig, 3 Maiu 1904.

Oficiul protopresbiteral gr. or. Avrig în conţelegere cu comitetul parohial.

Ioan Cădea
protopresbiter.

Concurs

Pentru întregirea parohiei vacante Buduş, protopresbiteratul gr. or. Bistriţa, în urma ordinului Preaven. Consistoriu dto 17 Februarie a. c. nr. 1307 bis., se scrie concurs nou cu termen de 30 zile de la prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreună cu acest post de paroh sunt cele fasonate în cota B., pentru întregirea venitorilor preoţeşti de la stat. [80] 2-3

Concurenţii au a şi înainta suplicile, instruite conform legii în termenul deschis la oficiul protopresbiteral Bistriţa, şi se pot înfăţişa înaintea alegătorilor pentru a cânta, respective a celebra şi a cuvânta, cu observarea §-ului 18 din regulamentul pentru parohii.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Bistriţa, în conţelegere cu comit. parohial. Bistriţa, în 9/23 Martie 1904.

Simeon Monda
protopresbiter.

Somatosă

albumină de carne solubilă
conţine stoffe nutritive ale cărnii (corpuri de albumină şi săruri) ca prav uşor solubil, aproape fără gust, eminent

remediu întăritor

producător de apetit
pentru debili, persoane rămase înapoi în dezvoltare, pacienţi de nervi, de piept şi de stomac, pentru leuze, copii cari sufer de rachitis, pentru convalescenţi etc. în formă de

Somatosă de fer

pentru cei ce sufer de **chlorosa** (Bleichsucht) recomandată de medici.

Somatosă de fer conţine din somatosă, cu 2% fer în legătură organică.

Somatosă produce apetit în măsură mare.
Se capătă în farmacii şi drogerii — Veritabil numai în pachet original.

Farbenfabriken vorm. Friedr. Bayer & Co, Elberfeld
(despărţământul farmaceutic.)

Requisite de scris se pot procura de la **Librăria arhiepiscopale.**

Medalia de aur dela Exponziia ştiinţifică din Bucureşti, 1903.

Se comandă la
Biroul „Asociaţiunii”
Sibiu, strada morii nr. 8.

Cruce sau stea dublă electro-magnetică

Patent

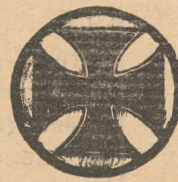
nr. 86967.

Nu e crucea lui Volta!

Nu e mijloc secret

vindecă şi înviorază

Deosebită atenţiune e a se
aparatură vindecă bôle

pe lângă garanţie.

da împrejurării, că acest
vechi de 20 ani.

Aparatură vindecă şi foloseşte contra durerilor de cap şi dinţi, migrene, neuralgie, împedecarea circulaţiunii sângelui, anemie, ameţeli, înviorare de ureche, bătăie de inimă, sgârşiri de inimă, asma, auzul greu, sgârşiri de stomac, lipsa pozei de mâncare, răceala la mâni şi picioare, reuma, podagră, ischias, udul în pat, influenţa, insomnie, epilepsia, circulaţia neregulată a sângelui şi multor altor bôle cari la tractare normală a medicului se vindecă prin electricitate. — In cancelaria mea se află atestate incuse din toate părţile lumii cari preţuesc cu mulţămire invenţiunea mea şi ori-cine poate examina aceste atestate. Acel pacient, care în decurs de 45 zile nu se va vindeca i-se retrimite banii. — Unde ori-ce încercare s'a constatat zadarnică, rog a proba aparatul meu. Atrag atenţiunea P. T. public asupra faptului, că aparatul meu nu e permis să se confunde cu aparatul „Volta” deosece „Ciasul-Volta” atât în Germania cât şi în Austro-Ungaria a fost oficial oprit fiind nefolositor, pe când aparatul meu e în genere cunoscut, apreciat şi cercetat. Deja iefinătatea crucei mele electro-magnetice o recomandă în deosebi

Preţul aparatului mare e cor. 6.—
folosibil la morburii cari nu sunt mai vechi
[2] 81 de 15 ani.

Preţul aparatului mic e cor. 4.—
folosibil la copii şi femei de constituţie foarte slabă.

Espedite din centru şi locul de vânzare pentru ţară şi străinătate e:
MÜLLER ALBERT, Budapesta, V., strada Vadász 42/V
colţul strada Kálmán.

Pentru pacienţii de stomach!

Tuturor cari în urma răcenii ori a prea marelui împovărări a stomacului sau prin consumarea de mâncări greu de mistuit prea reci ori prea calde sau prin un trai neregulat şi au contras bôle de stomach, precum:

Catar de stomach, Sgârşiri de stomach,
Dureri de stomach, Mistuire grea sau astupare de stomach
li-se recomandă un bun mijloc de casă, ale carui rezultate excelente de mulţi ani sunt deja probate. Acesta este:

Vinul de burueni al lui Hubert Ullrich.

Acest vin este preparat din burueni renumite şi recunoscute ca tămăduitoare, cu vin bun; întăreşte şi înviorază organismul de mistuire al omului. Vinul de burueni delată conturbaţiile de mistuire şi influenţează puternic asupra noii formări de sânge sănătos.

Prin întrebuiţarea regulată a vinului de burueni bôlele de stomach vor fi curate înca în formare. Se nu întârzie nime dar a-l folosi încă de cu vreme. Simptome, ca: dureri de cap, rigăeli, arsuri în stomach, inflamaţii, ameţeli cu vomări, cari la pacienţi cu suferinţe învechite apar cu atât mai vehement, dispar adesea după câte-va beuturi de vin de burueni

Constipaţiile cu urmările lor neplăcute, maladii, dureri colice, bătăi de inimă, insomnie, precum şi conglomerarea sângelui în ficat, splină şi suferinţele hemoroidice de multe ori se delatăreşte iute cu vinul de burueni. Vinul de burueni delatăreşte mistuirea grea şi depărtă prin un scaun uşor materii stricate din stomach şi intestine.

Faţa palidă şi slabă, anemia şi slăbiciunile sunt de obicei misturi rele a formării insuficiente de sânge şi a stării bolnavicioase a ficatului. Lipsa de apetit şi reaua dispoziţie precum şi durerile de cap şi nopţile perdue (insomnie) consumă adeseori încetul cu încetul multe persoane. Vinul de burueni da slăbetei puteri de trai un nou şi proşpăt impuls. Vinul de burueni măreşte apetitul, ajută mistuirea şi nutrirea, uşurează formarea şi schimbarea materiei, înlesneşte formarea sângelui, calmă nervi escitaţi şi crează nouă voe de viaţă. Nenumărate scrisori de recunoştinţă şi mulţămiri dovedesc acestea.

Vinul de ierburi se află de vânzare în sticle fl. 1.50 şi fl. 2.— la farmaciile din Sibiu, Turnişor, Selişte, Oena, Slămnice, Şeica-mare, Noerich, Avrig, Tâmbaciu, Boia, Usmădie, Poplaca, Gurăluţ, Jina, Poiana, Mercurea, Călnic, Loman, Pianul-de-sus, Petrişal, Sebeşul-săseş, Vinul-de-jos, Daia, Spring, Vingard, Ohaba, Begineu, Mihail, Teiuş, Blaj, Pânlade, Târnă, Mediaş, Blăjeş, Sân-Mărtin, Ibaşal, Bama, Agnita, Cincu-mare, Bohol, Făgăraş, Belean, Câmpulung, Rimnic-Vâlcea, Cudjir, Orăştie, Deva, Hunedoara, Haşeg, Lunca, Puş, Ohaba, Ponor, Alba-Iulia etc. — precum şi în toate celelalte localităţi mai mari şi mai mici din Ardeal, Ungaria şi Austria.

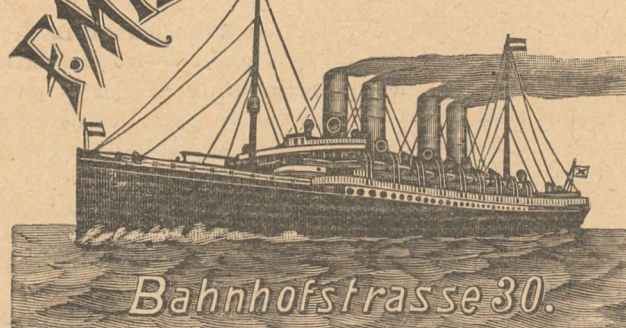
Farmaciile din Sibiu trimit 3 şi mai multe sticle de vin cu preţurile originale în toate ocalităţile din Austro-Ungaria.

Păziţi-vă de falsificări!

Se se ceră anumit:

Vinul de burueni al lui Hubert Ullrich.

Vinul meu nu este o medicină secretă. Părţile lui constitutive sunt: Vin de Malaga 50,0, Spirit de vin 100,0, Glycerin 100,0, Vin roşu 240,0, Sirup de fragi 150,0, Sirup de cireşe 320,0, Coacăză, Aniş, Rădăcină „Helen”, iarba ferului americană, Rădăcina „Entianus”, „Kalmus” à 10,0. Toate aceste se amestecă.
un. dcm. [5] 11-12

F. Müssler Bremen

Bahnhofstrasse 30.

Vaporele „Kaiser”:

Kaiser Wilhelm II, 215 metri lung,
Kronprinz Wilhelm, 202 metri lung,
Kaiser Wilhelm der Grosse, 198 metri lung,
Kaiserin Maria Teresia, 166 metri lung,

merg în 6—7 zile de la Brema la New-York.

— Plecarea Marţia. —

Vaporele acestea „Kaiser” pleacă numai din Brema. Cine voeşte deci să călătorească cu vapor „Kaiser” (imperial) poate călători liber, fără piedeci; nimeni nu-l poate opri. Fie-care călător trebuie să fie hotărât deja de-acasă încâtăru voeşte să călătorească, şi să nu se lase a fi abătut ori înşelat de nimeni. Fie-căruia fi stă în voie liberă a călători cu banii sei unde voeşte. Trebuie însă să se îngrijescă la timp de loc pe vapor şi pentru siguranţă să trimită la adresa mea 20 cor., ca arvună.

Călătoria de la Brema la America costă: pe vapor „Kaiser”

140 cor., pe vapor de postă 120 cor.

F. MISSLER, BREMEN, Bahnhofstrasse 30

casă de bancă şi întreprindere de comunicaţiune.

(68) 22-81